

מראי מקומות- עבודה זרה ל"ב

הגר הקלו ברוצה בקיומו, וא"כ ע"כ אין האיסור אלא מדרבנן. וכבר כ' הריטב"א כן לקמן (סב. ד"ה אמר), דכ' "דעבודה זרה וכל אבירהא אסור לקיימם בעולם איסור תורה, ומדרבנן אף רוצה לקיימן אסור".

(ד) **העיד שמעון בן גודא לפני בנו של ר"ג על ר"ג ששתה ממנו בעכו- כ' הריטב"א** די"א דטעמא דר"ג הוא משום דחשיב להו כלים שאין מכניסין לקיום דסגי להו בהדחה בעלמא, והאוסרים ס"ל דמכניסין לקיום ניהו, כיון דיהבי בהו חמרא תדירה. וי"א דלכ"ע חשיב להו כלים שמכניסין לקיום, אלא דר"ג סבר דפליטת יין של כלי גוים אינו אסור אלא בששים, ואף דיינן ביין אסור במשהו, זהו רק יין בעין, אבל בבליעות לא אמרי' הכי. וע"ע בתוס' רי"ד שכ' "דקסבר סתם יינם איסורן הוא מדרבנן, וכשהוא בעינו גזור רבנן, אבל בנותן טעם ידי' לא גזור רבנן".

[ולכאור' משמע דאפי' ביותר מששים בטל, ויש לעי' מהו אם הי' תערובת של סתם יינם עם יין כשר, וסתם יינם הי' המיעוט, האם גם זה מותר לפי התור"ד לפי ר"ג, או דלמא זה נחשב בעין, וצ"ע].

(ה) **ויליטעמין קנקנים, וכו'- יש לעי',** אולי באמת אסורים לקנותם. וכ' הריטב"א דקו' זו הוא משום דמעשים בכל יום דקונים קנקנים מגוים, ויבינן בהו מיא וכל מידי, ולא אסרי' אלא יין בלבד, וא"כ מ"ש נודות ומ"ש קנקנים, אלא ודאי' כדקאמר הגמ', דגזרה הוא משום שמא יבקע נודו וכו'.

(ו) **גזירה שמא יבקע נודו ויטלנו ויתפרנו על גבי נודו- הק' התוס' הרא"ש בשם ר' שלמה,** א"כ ליחוש לזה אפי' בבית, ולמה אסור רק לעשות שטיחין לחמור שלו, ליחוש אף בבית שמא יבקע נודו, ויטלנו זה ויתפרנו על גבי נודו, וא"כ יהי' צריך לבער כל כלי יין נסך מביתו. ותי' "דלא אסרו אלא שטיחין שמוליך עליו יינו בדרך, ואין לו דברים אחרים לתפור על נודו, ויקח משטיח שעל גבי החמור, אבל בבית לא חיישינן". אולם הק' התוס' הרא"ש על חילוק זה, דממ"נ, אם הוא זוכר האיסור הנאה, א"כ אף בדרך לא יתפרנו, ואם שכח איסורו, אף בבית איכא

(א) **מהו לסמוך בהן כרעי המטה, רוצה בקיומו ע"י ד"א שרי או אסור- פי' הרמב"ן,** "דחרס אדרייני שבליעת היין גדולה שבו מסייעת בסמיכת כרעי המטה שלו". ומבואר מדבריו, דהא דרוצה בקיומו ע"י דבר אחר היינו דרוצה קיום של האיסור עצמו, אלא דרוצה בקיומו ע"י מה שמסייע לדבר אחר (ולא רק שרוצה הדבר שנמצא האיסור בו). וע"ע בים של שלמה (חולין, ח', מ"ו, ד"ה הראשון), שהבין בשי' הסמ"ג, דהאיסור רוצה בקיומו הוא דבאמת רוצה שהיין הבלוע שם יהי' בתוך החרס, ומשום דכיון שבלוע שם, נמצא שיהי' יכול להפליטו ע"י שריי' אם ירצה, ולכן רוצה שיהי' עתה בקיומו ע"י השתמשות אחר. אולם כ' שם לדייק מרש"י בסוגיין דהיין עושה החרס חזק לסמוך בו.

(ב) **רוצה בקיומו ע"י דבר אחר שרי או אסור- ע' בסוף תוס' ד"ה והא, דכ' להתיר להשים דבר יבש בקדירות הבלועות בבשר וחלב, משום דהאיסור אינה בעין. ומבואר דס"ל דבעצם האיסור דרוצה בקיומו שייך גם באיסור בשר בחלב, משום שהוא איסור הנאה. אולם ע' ברש"י לקמן (סד. ד"ה רבנן) דכ' דביין נסך אסור להיות רוצה בקיומן משום דישאל מצווה לבטל עבודת כוכבים ותשמישיה, וא"כ משמע דשייך האיסור דרוצה בקיומו רק בדברים שחייבים לבערם, ולא יהי' שייך בבשר בחלב. וע' בפרי חדש (או"ח ת"נ, סעי' ז', ד"ה ולענ"ד) דג"כ דייק מדברי רש"י דרק בדברים שמצוה לבטלם שייך איסור זה, ודלא כתוס' הנ"ל. וכ' דאף בחמץ בפסח לא שייך איסור זה דרוצה בקיומו, וכ' משום דדרשי' שלך אי אתה רואה ואתה רואה של אחרים ושל גבוה, וא"כ מהכ"ת דאסור**

ברוצה בקיומו [ולכאור' כוונתו הוא, דאע"ג דבאמת חייב לבטל חמץ שלו, אבל כיון דחמץ בפסח אינו דבר דמצד עצמותו צריך הוא לבטלו, אלא רק שצריך לבטלו מרשותו, א"כ מהכ"ת דגם בזה אמרי' דרוצה בקיומו אסור, וצ"ע].

(ג) **חד אסור- ע' בפרי חדש (הנ"ל) ובאגרות משה (יו"ד א', נ"א) דכתבו דאיסור זה דרוצה בקיומו הוא איסור דרבנן, ושניהם מביאים ראי' לזה מהא דאי' לקמן (ס"ד) דבדין ירושת**

לחוד, אע"כ דרך ע"י מעשה נעשה מומר, ואפי' למ"ד דע"י אמירה לחוד נחשב עובד ע"ז וחייב מיתה, מ"מ לא נעשה מומר לכל התורה כולה ע"י אמירה בעלמא, דהא אמרי' דהליכה בלא מעשה מיהדר דר בי'. וחולק עליו החת"ס, דלעולם אימא לך דמשעה שהלך הי' עובד ע"ז למ"ד דע"י אמירת אלך ואעבוד נחשב לעובד ע"ז, אך לא הוי מין דאביק בי' יותר מגוי, ואע"ג דכבר חייב מיתה למאן דס"ל דאמירה גרידא הוי עבודה, וגם חשיב מומר לכל התורה כולה, מ"מ לא גרע מגוי דמותר לשאת ולתת בחזרתו, ואין ישראל גרע מיני' דגוי עד שעובד במעשה ממש.

למיחש. ולכן הוא ביאר "דכל זמן שהכלי שלם, נזכר הוא איסורו, ולא הזיקה תורה לבער איסור הנאה מן הבית... אבל כשעושה שטיחין ממנו, או שאר תשמישין, הוא שוכח איסורו ויתפרנו על גבי נאדו". דהיינו, שאין החילוק בין בית ובין דרך, אלא החילוק הוא בין אם הוא עדיין משתמש בה בתורת נוד, או בתורת דבר אחר, דאם משתמש בה לכלי אחר, עלול לשכוח איסורו.

(ז) **התם ליתי' לאיסורא בעיני', הכא איתי' לאיסורי' בעיני' -** ואף דודאי אי"ז בעין ממש, אבל כ' הר"ן (יא: בדפי הרי"ף) דהיינו דבחרס הדרייני, כיון דבליעתו מרובה, הו"ל כמאן דאיסורי' בעין.

(ח) **גודע לחוד וגודא לחוד - פרש"י,** לזה לא הודה ולזה הודה אחרי כן. וכפשוטו כוונת רש"י לומר דשוב הי' חזרה והודו לו. אולם כ' הרש"ש דלא הי' כאן חזרה, אלא דבן גודא העיד על יין שהוא כנוס בהם, דהיינו לקיום, ולכן לא הודו לו. אבל בן גודע שהעיד על יין שבא, וזה הוי לפי שעה, ולכן הודו לו. וע"ע **בחתם סופר** שהק' זה על קו' הגמ', מהו הקו' בכלל, הרי משמע דא' מיירי ביין שהכניסו לקיום, וא' משמע שלא הכניסוה לקיום, וע"ש מש"כ בזה.

(ט) **מ"ט, אי אפשר דליכא תקרובת עבודת כוכבים -** העיר הריטב"א, אי איכא תקרובת ע"ז, הא אמרי' לעיל (כב:) דלא הוו מזבני' ליי'. ותי' דבתר דאקרבוה שפיר מזבני' ליי'.

(י) **מנין לתקרובת עבודת כוכבים שמטמאה באהל, שנא' וכו' -** כ' רש"י לקמן (מח: ד"ה ועבר) דטומאה זו מדרבנן היא. וע"ש בגלה"ש דציין לתוס' בחולין (יג: ד"ה תקרובת) דכ' דטומאת אהל לפי ריב"ב הוא מדאורייתא, וגם רבנן ס"ל שיש טומאה בעלמא מדרבנן.

(יא) **בהליכה מותר, דלמא דר בי' -** ע' **בחתם סופר** שהביא מהמהרי"ק דהביא ראי' מסוגיין דע"י דיבור בעלמא לא נעשה מומר לכל התורה כולה, דאל"כ איך אמרי' דלמא דר בי', הרי סכ"ס מומר הוא ע"י אמירתו